Suomen Pysyvä Edustusto Bryssel EUE

NEUVOSTORAPORTTI EUE2018-00820

EUE Kuisma Jaakko(UM), Aho Laura(UM)

19.03.2018

JULKINEN

Asia
Ympäristöneuvosto 5.3.2018

Kokous
Ympäristöneuvosto 05.03.2018

Ympäristöneuvoston aluksi ympäristöministerit keskustelivat komission tammikuussa antamasta kiertotalouspaketista. Komission ehdotukset saivat laajan tuen. Ministerit toivoivat konkreettisia ja kunnianhimoisia toimenpiteitä muoviongelman ratkaisemiseksi. Keskustelussa eniten kiinnostusta herätti muovistrategia ja ministerit esittivät useita ehdotuksia strategian täytäntöönpanon tukemiseksi. FI katsoi, että muovien kokonaiskulutusta tulee pienentää, muovijätettä tulee kierrättää tehokkaammin ja korvata uusiutuvilla raaka-aineilla. Lisäksi kaikki muovituotteet on suunniteltava pitkäikäisemmiksi ja kierrätykseen kelpaaviksi. Myös kemikaali- tuote- ja jätelainsäädännön rajapintaselvitys ja kiertotalouden seurantamittariehdotus herättivät jonkin verran keskustelua. Rajapintaselvitykseltä toivottiin ratkaisuja nykyisiin ongelmiin ja useat ministerit ehdottivat uusia seurantamittareita.

Tämän jälkeen ministerit keskustelivat eurooppalaisen ohjausjakson viherryttämisestä ja ympäristöasioiden huomioon ottamisessa EU:n seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä. Jäsenmaat olivat yksimielisiä siitä, että ympäristökysymykset tulisi nostaa nykyistä paremmin osaksi ohjausjaksoa. Tässä ei ole vielä täysin onnistuttu, vaikka kehityssuunta on selvästi oikea. Jäsenmaat olivat myös varsin yksimielisiä siinä, että seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä tulee ympäristötavoitteet ottaa paremmin huomioon ja erityistä huomiota saivat kiertotalous ja EU:n 2030 ilmastotavoitteet. Ministerilounaalla keskusteltiin siitä, miten ekoinnovaatiot voivat tukea kiertotalouskehitystä.

Muissa asioissa ympäristöaiheiden osalta käytiin keskustelua ilmanlaadun ekoinnovaatioden merkityksestä, maailmanlaajuisen ympäristösopimuksen tarpeesta, metsäkadon poistamisesta tuoteketjuista, vieraslajiasetuksen täytäntöönpanosta, norsunluun kaupan kieltämisestä ja REACH-asetuksen arvioinnin tuloksista. Ilmastoaiheiden muissa asioissa olivat esillä komission

ehdotus uusien henkilö- ja pakettiautojen päästönormeista vuosille 2025 ja 2030, kansainvälisen merenkulun päästövähennysstrategiasta sopiminen IMO:n huhtikuun kokouksessa sekä ilmastosopimuksen osapuolikokouksen (COP-24) valmistelut.

Suomen kokouksessa edusti asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen.

1. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista (6545/18) hyväksyttiin. PL valtuuskunnan ehdotuksesta muiden asioiden keskustelu ilmastosopimuksen seuraavasta osapuolikokouksesta käytiin julkisena.

2. A-kohtien hyväksyminen

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 6554/18 mukaisesti.

Muut kuin lainsäädäntöasiat

3. Tiedonannot kiertotalouden toimintasuunnitelman toteuttamisesta

a) EU:n strategia muoveista kiertotaloudessa
b) Kiertotalouden seurantakehys
c) Kiertotalouspaketin täytäntöönpano: vaihtoehtoja kemikaali-, tuote- ja jätelainsäädännön rajapinnalla yksilöityjen ongelmien ratkaisemiseksi
= Keskustelu

Ministeri Neno Dimov esitteli uusimman kiertotalouspaketin kolme eri osaa: EU:n muovistrategian, selvityksen jäte-, tuote- ja kemikaalilainsäädännön rajapinnoista ja kiertotalouden seurantamittarit. Ministeri toivoi kommentteja erityisesti muovistrategiasta ja rajapintaselvityksestä, joista puheenjohtaja on toimittanut etukäteen kolme kysymystä. Muovit ovat osa modernia maailmaa, mutta samalla 10 miljoonaa tonnia muovia päätyy meriin joka vuosi. Muovien kierrätyksen tehostaminen on erittäin tärkeää. Valitettavasti muovien sisältämät haitalliset yhdisteet ovat usein kierrätyksen este. Näitä yhdisteitä tulee pystyä jäljittämään nykyistä paremmin.

Komissaari Vella muistutti, että muovit ovat tärkeä osa yhteiskuntaa ja muovituotteista saadaan merkittävät yhteiskunnalliset hyödyt. Kuitenkin vuosittain syntyy 25 miljoonaa tonnia muovijätettä, josta vain 30 % kierrätetään. Käytännössä 90 % muovituotteiden arvosta menetetään joka vuosi. Huolet muovien ympäristövaikutuksista kasvavat, erityisesti meriin päätyvän muovin osalta. Muovistrategian tavoitteena on kierrätyksen tehostaminen ja mikromuovien ympäristövaikutusten ehkäisy. Tämä komissio tulee vielä tekemään lainsäädäntöehdotuksen kertakäyttömuovien käytön rajoittamisesta. Monet toimista ovat tehokkaampia toteuttaa kansallisella tasolla ja komissaari muistutti erityisesti taloudellisten ohjauskeinojen vaikuttavuudesta. Komissio on käynnistänyt sitoumuskampanjan yksityisille toimijoille kierrätysmuovin käytön tehostamiseksi. Kierrätysmarkkinat tulee saada toimimaan ja komissaari toivoi jäsenmaista hyviä esimerkkejä toimivista ratkaisuista. Komissaari kertoi lyhyesti

rajapintaselvityksessä esille nousseista ongelmista. Kierrätysmuovien laadusta pitäisi olla riittävästi tietoa, erityisesti niiden sisältämistä erityistä huolta aiheuttavista aineista. Hallinnolliset menettelyt jätteiden muuttamisessa tuotteiksi ovat erilaisia eri jäsenmaissa ja EU-tason menettelyt ovat taasen monimutkaisia.

Keskustelussa kaikki jäsenmaat käyttivät puheenvuoron. Komission ehdotukset saivat laajan tuen ja ministerit toivoivat konkreettisia ja kunnianhimoisia toimenpiteitä muoviongelman ratkaisemiseksi. Keskustelussa eniten kiinnostusta herätti muovistrategia ja ministerit esittivät useita konkreettisia ehdotuksia strategian täytäntöönpanon tukemiseksi. Myös rajapintaselvitys ja seurantaehdotus herättivät jonkin verran keskustelua.

Muovistrategia

Keskustelussa muovien kierrätyksen ongelmiin tarjoiltiin lukuisia ratkaisuvaihtohehtoja. EE, RO, SK painottivat tutkimustarvetta ja yhteistyötä tutkimuslaitosten kanssa. EE, PL, IT, CZ, HR, SK kuitenkin painottivat vapaaehtoisia toimenpiteitä lainsäädännön rinnalla. SE, NL, IT, CZ, LU, FI ja IE tukivat komission suunnitelmaa kertakäyttömuoviehdotuksesta myöhemmin keväällä ja toivoivat ehdotuksen olevan erittäin kunnianhimoinen. DE kertoi omista kokemuksistaan kertakäyttömuovien osalta ja muistutti, että on tärkeää lopettaa muovien vieminen kaatopaikolle. FR taasen ilmoitti tavoittelevansa muovien 100 %:sta kierrätystä vuoteen 2025 mennessä ja toivoi pikaista pakkausdirektiivin muuttamista, jotta varmistetaan, että muovit myös kierrätetään. Direktiivimuutosta tukivat IE ja DK. FR, IE, FI ja monet muut maat toivoiva toimia muovien kokonaiskulutuksen pienentämiseksi. FI totesi myös, että muovijätettä tulee kierrättää tehokkaammin ja korvata muoveja uusiutuvilla raaka-aineilla. Lisäksi kaikki muovituotteet on suunniteltava pitkäikäisemmiksi ja kierrätykseen kelpaaviksi. Tulevaisuudessa muovien kemiallisen kierrätyksen yleistyminen mahdollistaisi puhtaammat materiaalikierrot. FI ja AT muistuttivat, että jätteenpoltto on järkevä tapa kierrättää vaarallisia aineita sisältävien muovien energiasisältö. FI on laatimassa kansallista muovitiekarttaa tukemaan muovistrategian täytäntöönpanoa. Useat maat painottivat kierrätyksen tehostamistarvetta laadusta tinkimättä ja pitävät tilannetta haastavana erityisesti elintarvikepakkausten osalta. Monet maat painottivat tuotesuunnittelun merkitystä ja tukivat kiertotalouden innovaatioiden mahdollisuuksia ratkaista ongelmat. LT uskoi kierrätysmuovien käytön kasvavan, kunhan muovin laatu paranee. LT, LU, HR, LV ja IE kannattivat EU-tason laatustandardeja kierrätysmuoville, jotta saadaan luotua markkinat kierrätysmuoville. Monet maat kertoivat kansallisista hankkeista kierrätyksen tehostamiseksi. UK piti keskustelua hyvänä, mutta olisi toivonut ministeritason keskustelua myös varsinaisen jätepaketin tavoitteista. UK:n tavoitteena on, että vuonna 2042 kaikki muovit kierrätetään. DK mielestä on tärkeää, että kuluttajilla on riittävästi tietoa kierrätysmuoveista järkevien ostopäätösten tekemiseen.

Useat maat (ES, SI, RO, LV) ehdottivat, että jos kierrätysmuovien käyttöä ei saada kasvamaan, tulisi lainsäädännössä säätää kierrätysmuovien vähimmäisosuudesta pakkauksissa. Monet maat (ml. FI) tukivat ehdotuksen sisältämiä toimenpiteitä mikromuovien käytön rajoittamiseksi ja täytäntöönpanoa REACH:n avulla pidettiin hyvänä ratkaisuna. IE muistutti, että biohajoavat muovit eivät saa lisätä mikromuoviongelmaa. EE mielestä ei pitäisi unohtaa kansainvälistä yhteistyötä

muoviongelman ratkaisemisessa. SE piti nykytilannetta huonona, koska nykyisin ei ole mitään rajoituksia muovien viemiseen maihin, joissa muovijäte päätyy meriin. RO ei ymmärrä, miksi niin paljon jätemuovia viedään käsiteltäväksi EU:n ulkopuolelle.

Taloudellisien ohjauskeinojen käyttöönottoa tukivat yleisellä tasolla EE, FR, AT, BE, SI, UK, LV, HU ja CY. Taloudellisten ohjauskeinojen osalta nähtiin vähintään selvää tehostamispotentiaalia. SI muistutti, että taloudellinen ohjaus toimii yleensä aina parhaiten. FR ehdotti taloudellista ohjausta, jolla parannettaisiin kierrätysmuovien kilpailukykyä suhteessa primäärimuoveihin. HU toivoi suoraa taloudellista tukea kierrätysmuoville. Julkisten hankintojen merkitystä ohjauskeinona painottivat EE, PL, FI, BE, SI, CY ja IE. Tuottajavastuujärjestelmien roolia painottivat EE, PL, AT, BE, LT, IE, MT, EL ja RO. SE harmitteli, että strategiassa ei mitenkään viitata seitsemännessä ympäristöohjelmassa luvattuun EU:n strategiaan myrkyttömästä ympäristöstä. LT, SI toivoivat, että muovistrategiaa käsiteltäisiin myös muissa neuvostoissa.

Rajapintaselvitys

Monet maat painottivat kierrätysmuovin puhtauden merkitystä. Kierrätysmuovi ei saa sisältää haitallisia aineita. EE, FR, ES, AT, LU totesivat, että muovien sisältämistä haitallisista yhdisteistä tulisi olla yhteiset säännöt, eikä kierrätysmuoveille tulisi laatia erillisiä raja-arvoja. DE piti tärkeänä, kierrätyksessä ei palauteta vanhoja syntejä takaisin yhteiskuntaan. PL mielestä erityistä huolta aiheuttavien kemikaalien käyttö ei saa kasvaa. NL, DK muistuttivat, että kansalaiset odottavat turvallisia materiaalikiertoja ja tässä tarvitaan enemmän EU:n yhteistyötä. Kierrätysmuovien tuottajille täytyy saada tiedot muovien sisältämistä haitallisista aineista. SI, RO, IE ja DK mielestä olisi tärkeää harmonisoida jätestatuksen päättymisen (*End of Waste*) menettelyt ja vaarallisten aineiden raja-arvot jäsenmaiden välillä. CY muistutti, että myös EU:n alueelle tuotavista tuotteista tulee löytää tiedot vaarallisista aineista.

Kiertotalouden seurantamittarit

DE muistutti, että muovien osalta pitäisi katsoa koko elinkaarta, eikä ainoastaan kierrätysastetta. NL muistutti kiertotalouden mahdollisuuksista Pariisin sopimuksen täytäntöönpanossa ja toivoi hiilidioksidipäästöjä osaksi seurantamittareita. FR tuki NL ehdotusta ja ehdotti kierrätyssertifikaatteja tuotteille, joissa olisi varmennettu hiilidioksidipäästöjen pieneneminen. FR toivoi lisäksi komissiolta vuosittaista raportointia edistyksestä. CZ toivoi mahdollisimman selkeitä indikaattoreita niin, että tiedot jäsenmaiden välillä olisivat vertailukelpoisia. PT toivoi seurantamittareiksi vielä veden- ja energiankulutusta, tuotesuunnittelua ja uusia liiketoimintamalleja. HU mielestä kiertotalouden seuranta tulisi nostaa osaksi lainsäädäntöä.

Yhteenveto

Ministeri Dimov piti keskustelua hyvänä ja lupasi tuoda ehdotuksen neuvoston päätelmistä kesäkuun ympäristöneuvostoon. Komissaari Vella toisti, että komissio antaa toukokuussa kertakäyttömuovien käyttöä rajoittavan ehdotuksen. Maaliskuussa aloitetaan julkinen kuuleminen rajapintaselvityksestä ja on tärkeää, että jäsenmaatkin osallistuisivat tähän. Monet muovien kierrätyksen ongelmat

ratkeavat hyvällä tuotesuunnittelulla. Vuoteen 2030 mennessä kaikkien muovipakkausten tulee olla uudelleenkäytettäviä tai kierrätettävä. Mikromuovit tuotteissa tullaan kieltämään. Komissio on valmis ottamaan hiilidioksidipäästöt mukaan kiertotalouden seurantaan, jos jäsenmaat tätä tukevat. Uusin kiertotalouspaketti linkittyy suoraan jätepakettiin, jossa on jo sovittu tiukoista tavoitteista tulevalle vuosikymmenelle. Taloudellisten ohjauskeinojen osalta komissio tutkii muoviveroa, mutta verotus EU-tasolla on vaikea asia ratkaista. EU:n tulee olla kiertotalousjohtaja ja tehdä aktiivista yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Tämä nousee esiin myös G7 kokouksessa Kanadassa ja komissio ottaa merten roskaantumisen ehkäisyn esille kansainvälisissä kokouksissa.

4. Eurooppalaisen ohjausjakson viherryttäminen
= Keskustelu

Ministeri Dimov kertoi komission tekemistä uusista aloitteista ympäristölainsäädännön paremman täytäntöönpanon varmistamiseksi. Hän mainitsi erityisesti ympäristöpolitiikan täytäntöönpanon arviointiprosessin (EIR) ja komission uuden toimintasuunnitelman ympäristövaatimusten noudattamisen varmistamisesta (ECA). Ministeri esitteli kaksi kysymystä keskustelunpohjaksi. Mitä ympäristöneuvosto voisi tehdä paremmin oman toimintansa tehostamiseksi lainsäädännön täytäntöönpanossa ja kuinka ympäristönäkökohdat saadaan paremmin mukaan talouskeskusteluun tukemaan uusien työpaikkojen syntyä, kestävää kasvua ja investointeja.

Komissaari Vella muistutti ympäristöneuvostoa siitä, että kaikki lainsäädännön täytäntöönpanoa tukevat toimet tukevat toisiaan ja ohjausjaksoon on saatu kasvavassa määrin mukaan ympäristönäkökohtia. Monessa jäsenmaassa on kuitenkin vielä ongelmia asioiden koordinoinnissa, vaikka poliittinen tuki ympäristöasioiden paremmalle huomioon ottamiselle on olemassa. Jäsenmaiden vertaistuki EIR-prosessissa (*peer to peer*) on osoittautunut hyväksi tavaksi siirtää tietoa. Jäsenmailla on kuitenkin vielä paljon asioita rikkomusmenettelyissä ja komissio on tästä syystä laatinut uuden toimintasuunnitelman ja perustanut uuden korkeantason työryhmän seuraamaan lainsäädännön täytäntöönpanoa. Ympäristökysymyksillä ja lainsäädännön täytäntöönpanolla on valtavaa potentiaalia taloudellisessa ohjauksessa ja asiat linkittyvät keskusteluun EU:n tulevasta rahoituskehyksestä. Tältä osin komissio pyrkii säilyttämään nykyiset menettelyt ja toivoo, että erityisesti yhteinen maatalouspolitiikka ja koheesiopolitiikka tuottaisivat enemmän tuloksia. LIFE-ohjelman tulisi tuottaa enemmän strategisesti tärkeitä tuloksia vuoden 2020 jälkeen. Tärkeitä referenssipisteitä ovat kestävän kehityksen tavoitteet ja Pariisin sopimuksen täytäntöönpano.

Keskustelussa 25 jäsenmaata käytti puheenvuoron. Eniten keskustelua herätti ohjausjakson viherryttäminen. Muutamat maat esittivät myös näkemyksiään EU:n tulevasta monivuotisesta rahoituskehyksestä. Jäsenmaat olivat yksimielisiä siitä, että ympäristökysymykset tulee nostaa nykyistä paremmin osaksi ohjausjaksoa. Tässä ei ole vielä täysin onnistuttu, vaikkakin kehityssuunta on nyt selvästi oikea. Jäsenmaat olivat myös varsin yksimielisiä siinä, että EU:n tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä tulee ympäristötavoitteet ottaa paremmin huomioon ja erityistä huomiota saivat kiertotalous ja EU:n 2030 ilmastotavoitteet. Komission käyttöönottamat menettelyt (EIR ja ECA) saivat paljon tukea keskustelussa. Kestävän kehityksen tavoitteiden parempi huomioon ottaminen

ohjausjaksossa sai jäsenmaiden varauksettoman tuen. Monet maat odottivat komission kestävän rahoituksen strategiaa ja tähän liittyvää toimintasuunnitelmaa.

IE muistutti tarpeesta tehdä yhteistyötä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa hiilivuodon välttämiseksi. Jäsenmaiden erityisten tilanteiden parempaa huomioon ottamista painottivat PL, RO ja MT. Lisäksi PL, PT, MT ja HU pitivät tärkeänä, että ohjausjakson viherryttämisestä keskusteltaisiin myös muissa neuvostoissa. IE toivoi, että jäsenmaille varattaisiin riittävästi aikaa muutoksien toteuttamiseksi. EL piti keskustelua hyvänä, mutta olisi epäileväinen ympäristöneuvoston vaikutusmahdollisuuksista. EL mielestä kestävän kehityksen tavoitteiden toteutuminen tulee nostaa päämiestason keskusteluun.

FI totesi, että ympäristökohdat tulee integroida paremmin taloudelliseen päätöksentekoon. Näin voidaan saavuttaa merkittäviä taloudellisia hyötyjä. EIR-prosessin johtopäätökset tulisi ottaa mukaan ohjausjaksoon ja varmistaa, että ilmasto- ja ympäristötavoitteet ovat osa eurooppalaista kasvustrategiaa. FI tuki erityisesti uusia taloudellisia ohjauskeinoja koskien Natura 2000 -suunnittelua ja kiertotalouden edistämistä. Myös monet muut maat esittivät konkreettisia ehdotuksia ja etenemistapoja. HR ja AT painottivat ekoinnovaatioiden rahoituksen merkittävää roolia ohjauksessa. EL piti tärkeänä, etteivät EU:n rahoittamat hankkeet lisää työttömyyttä. LU, EE ja NL muistuttivat, että EU-rahalla ei saisi tukea ympäristöä heikentäviä hankkeita. EL toivoi, että seuraavassa neuvostossa voitaisiin puhua tarkemmin monivuotisesta rahoituskehyksestä, sekä konkreettisista ohjauskeinoista, kuten muovi- ja hiilidioksidiveroista. FR ja DK toivoivat EU-rahoituksen toimivan keihään kärkenä ja valjastavan yksityistä rahaa mukaan ympäristö- ja ilmastotavoitteiden toteuttamiseen. ES tuki vuosittaista EIR-arviointia ja maaraportteja. ES toivoi, että ministerit lähettäisivät ympäristöasioiden huomioon ottamisesta selkeän signaalin, käyttäen tukena muun muassa Eurostat:n julkaisemia indikaattoreita. Myös AT ja SI tukivat olemassa olevan ympäristötiedon parempaa hyödyntämistä.

LV muistutti, että ratkaisut nykyisiin ympäristöongelmiin ovat erittäin horisontaalisia. PT ja BE pitivät LIFE-ohjelmaa tuloksellisena ja muistuttivat sen laajasta tuesta jäsenmaissa. LU mielestä luonnonarvoja saisi unohtaa rahoituksessa ja toivoi tähän omaa rahastoa. BE taasen toivoi, että komissio laatii kahdeksannen ympäristöohjelman. Monet maat myös tukivat EIR-vertaistukimenettelyä. IT, CY ja AT totesivat, että nyt puuttuu selkeä kuva siitä, miten vuoden 2020 strategia linkitetään vuoden 2030 tavoitteiden saavuttamiseen. DK painotti teknologianeutraalia lähestymistapaa kaikilla sektoreilla. DK ja HU pitivät EIR:n luotettavuutta tärkeänä, joten tuloksia ei tulisi jatkossa vesittää. CZ piti lainsäädännön täytäntöönpanoa tärkeänä, mutta samalla ohjausjakson tulisi keskittyä olennaisiin taloudellisiin kysymyksiin. CY mielestä ilmastoasiat ovat riittävästi ohjauksessa mukana, mutta muilla ympäristösektoreilla on paljon puutteita. CY mielestä resurssitehokkuus olisi hyvä indikaattori ohjausjaksoon ja HU taasen ehdotti vihreitä työpaikkoja uudeksi indikaattoriksi. RO muistutti tarpeesta taata riittävät resurssit ympäristöalalla.

Muutamat maat esittivät myös suoria kommentteja tulevaan rahoituskehykseen. DE, PT, LU, BE viittasivat saman aamuna julkaistuun vihreän kasvun ryhmän kannanottoon, jotta 14 jäsenmaata toivoi vähintään 20 % ilmastorahoitusosuutta tulevaan rahoituskehykseen. NL mielestä kaikissa hankkeissa tulisi arvioida

kestävyysriskit ja uuden rahoituskehykset tulee täyttää sekä ilmasto-, että kestävyyskriteerit. NL mielestä yhteisessä maatalouspolitiikassa tulisi ottaa uusi suunta.

Komissaari Vella totesi keskustelun olleen antoisa ja muistutti, että vuosittaiset maaraportit ovat hyvä työkalu viherryttämisen jatkuvaan edistämiseen.

Muut asiat

5. a) Ilmanlaatua käsittelevä 21. eurooppalainen ekoinnovaatiofoorumi (Sofia, 5.–6. helmikuuta 2018)
= Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia

Ministeri Dimov kertoi helmikuussa Sofiassa järjestetystä ekoinnovaatioseminaarista, jossa keskityttiin ilmanlaatua parantaviin ratkaisuihin. Ilmanlaatu on keskeinen osa elämänlaatua. Keskustelua jatketaan epävirallisessa ympäristöministerikokouksessa Sofiassa 10.–11.4.2018. Komissaari Vella tuki vahvaa kehitystä ilmanlaadun parantamiseksi ja muistutti, että on jo paljon innovaatioita, jotka tulisi vain ottaa käyttöön. Komissaarin mielestä tarvitaan vahvaa lainsäädäntöä ja muutoksen rahoitusta.

b) Maailmanlaajuinen ympäristösopimus
= Ranskan valtuuskunnan tiedoksianto, Luxemburgin valtuuskunnan tukemana

FR delegaatio kertoi, että ehdotuksella pyritään luomaan lainsäädäntöpohja kansainvälisille ympäristösopimuksille. Asia on nyt keskustelussa YK:ssa, jossa 50 maata, joista 15 EU:n jäsenmaita, tukevat ehdotusta. Asian edistäminen vaatii laajaa dialogia ja tässä EU:lla on keskeinen rooli. Keskustelussa 14 jäsenmaata (ml. FI) tuki ehdotusta ja jakoi samat huolet. Muutama maa ei ollut vielä kuitenkaan täysin vakuuttunut asian tarpeellisuudesta ja pidettiin tärkeänä, ettei prosessi saa vaarantaa nykyisten sopimusten ympäristösuojelun tasoa. Komissaari Vella totesi, että ehdotuksella on laaja jäsenmaiden tuki. Komissio tukee ehdosta ja tulee tekemään ehdotuksen neuvoston suosituksesta lähiviikkona, jonka jälkeen voidaan aloittaa neuvottelut. Jatkossa tarvitaan läheistä yhteistyötä jäsenmaiden, ulkosuhdehallinnon ja komission välillä.

c) Amsterdamin julistukset – hyödykeketjujen aiheuttaman metsäkadon torjuminen
= Ranskan, Tanskan, Saksan, Alankomaiden ja Yhdistyneen kuningaskunnan valtuuskuntien tiedoksianto

FR delegaatio kertoi, että julistuksella pyritään poistamaan metsäkatoa aiheuttavat maataloustuotteet EU:n tuonnista. Prosessia tulisi nopeuttaa, komission tulisi aktivoitua tutkimaan asiaa tarkemmin ja muiden EU-maiden tulisi liittyä julistukseen. Kuusi jäsenmaata tuki julistusta. Komissaari Vella tuki ripeää edistystä asiassa ja katsoi, että EU:n tulisi miettiä metsäkatoratkaisuja laajemmin kuin keskittymällä ainoastaan laittomiin hakkuisiin. Komission on konsultoinut paljon toimijoita ja esitellyt alustavia havaintoja kesäkuussa 2017. Selvitys on nyt viimeisteltävänä ja komissio harkitsee uuden esityksen antamista.

d) Haitallisia vieraslajeja koskevan asetuksen täytäntöönpano
= Tanskan, Kreikan ja Liettuan valtuuskuntien tiedoksianto

DK delegaatio nosti keskusteluun EU:n vieraslajiasetuksen täytäntöönpanon. DK piti hyvänä, että lajilistan päivitystä viivästettiin ainakin vuodella. DK mielestä lisättävät lajit tulee miettiä tarkasti ja priorisoida, koska mukana on sekä laajalle levinneitä, että uusia lajeja. Lainsäädäntö toimii paremmin sellaisten lajien osalta, joita ei ole vielä EU:ssa, kun taas olemassa olevien populaatioiden poisto voi olla hyvin kallista, eikä tuloksista ole takeita. Vieraslajilistaa tulisi päivittää aikaisintaan kolmen vuoden välein ja listalle tulisi ottaa kerrallaan vain rajattu määrä lajeja, jotta täytäntöönpano on mahdollista. Kolme jäsenmaata tuki DK näkemyksiä, joista yksi ei kuitenkaan pitänyt tarpeellisena rajata kerralla lisättävien lajien lukumäärää.

Komissaari Vella piti hyvänä, että asiasta keskustellaan. Yhdessä maassa laajalle levinnyt laji ei ole välttämättä levinnyt muualle Eurooppaan, joten näissäkin tapauksissa ennakoivat toimet ovat tärkeitä. Komissio ymmärtää jäsenmaiden huolet riittävästä ajasta täytäntöönpanoon, mutta ei voi sitoutua tulevaisuuden rajoituksiin, koska biodiversiteetti on turvattava. Komission täytyy joka tapauksessa toimia, jos jokin jäsenmaa tekee ehdotuksen lajin lisäämisestä. Komissaari muistutti, että asetusta valmisteltaessa enimmäismäärien lisääminen keräsi paljon vastustusta.

e) Käsittelemättömällä norsunluulla tapahtuva kaupankäynti EU:ssa
= Ranskan ja Yhdistyneen kuningaskunnan valtuuskuntien tiedoksianto, Luxemburgin valtuuskunnan tukemana

UK delegaatio muistutti, että elefanttien populaatio pienenee edelleen. Jatkossa tulee rajoittaa myös laillista norsunluun myyntiä. Jäsenmaiden kansalliset markkinapaikat pitäisi sulkea. UK ehdottaa norsunluun myynnille täyskieltoa ja toivoi EU-tason toimia. Vienti EU:sta tulisi lopettaa kokonaan. Erityisesti käsittelemättömän norsunluun kaupan kielto tuottaisi tuloksia nopeasti. Kolme jäsenmaata tuki EU-tason kieltoa, joista yksi tietyin poikkeuksin.

Komissaari Vella kiitti asian tuomisesta keskusteluun. Laittoman kaupan kitkeminen on ollut komission prioriteetti. Vuoden 2016 toimintasuunnitelman jälkeen on laittoman kaupan osalta saatu paljon aikaan ja toukokuussa tuleva ohjeistus käytännössä lopettaisi käsittelemättömän norsunluun kaupan. Komission analyysi on vielä kesken, mutta EU:n toimintasuunnitelma laittoman eläinkaupan rajoittamisesta annetaan mahdollisesti kesäkuussa 2018.

f) Kemikaalien rekisteröinnistä, arvioinnista, lupamenettelyistä ja rajoituksista annetun REACH-asetuksen uudelleentarkastelu
= Komission tiedotusasia

Komissaari Vella esitteli samana päivänä julkaistuin REACH-asetuksen toimivuuden arvioinnin (REFIT). Asetus tukee hyvin sekä terveys-, että ympäristötavoitteita. Eläinkokeiden määrä on vähentynyt ja arviointimenettely on parantunut vuosien varrella. Asetus on ensinnäkin luonut kattavan tietopaketin kemikaaleista, rekisteröintejä on tehty 65 000. Asetus on yhdessä työlainsäädännön kanssa parantanut työturvallisuutta. Useiden kemikaalien käyttöä on arviointien perusteella rajoitettu. Läpinäkyvyys kemikaalien käyttöketjussa on parantunut. Euroopan kemikaalivirasto (ECHA) on luonut luotettavan ja toimivan järjestelmän. Kehitystyötä tarvitaan vielä

rekisteröintilomakkeissa ja hinnoittelussa. Tuontia EU:hun tulisi kontrolloiden paremmin ja pienten yritysten huolet tulisi ratkaista. REACH:n on mahdollistanut teollisuuden toimintaolosuhteiden harmonisoinnin ja parantunut työturvallisuutta. REACH on maailman modernein kemikaalijärjestelmä. Komissio järjestää arvioinnista seminaarin jäsenmaille kesäkuussa. Kolme jäsenmaata kommentoi arviointia ja toivoi entistä parempaa kemikaalilainsäädäntöä.

g) Käsiteltävänä oleva säädösehdotus (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
Asetus henkilö- ja pakettiautojen hiilidioksidipäästönormeista
= Komission tiedotusasia

Komissaari Canete esitteli komission marraskuussa 2017 antaman ehdotuksen uusien henkilö- ja pakettiautojen päästönormeista vuosille 2025 ja 2030. Komissaari korosti esittelyssään myös päästöttömien ajoneuvojen merkitystä tavoitteiden saavuttamiseksi sekä asetuksen tehokasta toimeenpanoa ml. tyyppihyväksyntätestien paikkansapitävyyttä. Komissaari kehotti nopeuttamaan neuvotteluja, jotta ne voitaisiin päättää vuoden 2018 loppuun mennessä. Kesäkuun ympäristöneuvoston suuntaviivakeskustelussa tulisi keskittyä ehdotuksen keskeisimpiin poliittisiin kysymyksiin.

Keskustelussa muutamat jäsenmaat (NL, FR, FI, LU, PT, IE ja SE) peräänkuuluttivat päästönormeille komission ehdotusta korkeampaa kunnianhimoa ja korostivat (NL, DE ja IE), että asetuksen tulee antaa lisäpontta myös päästöttömien ajoneuvojen valmistukseen. FR ehdotti, että henkilöautojen osalta vuoden 2030 tavoite tulisi olla 40 %:n päästövähennys suhteessa vuoden 2020 tasoon. Muutamat muu jäsenmaa (SK, HU, RO, IT, HU ja CZ) korosti keskustelussa autoteollisuuden merkitystä taloudelle ja työllisyydelle sekä sitä, että tavoitteiden on oltava realistisia, jotta ne eivät aiheuta negatiivisia vaikutuksia. SK totesi, että sen on vaikea hyväksyä vuoden 2025 tavoitetta. CZ ja HU ottivat esille, että EU-tason toimien ja asetuksen on oltava teknologianeutraaleja. RO korosti, että autonvalmistajien mahdollisuus saavuttaa tavoitteet riippuu siitä, miten kuluttajat hyväksyvät vähäpäästöiset ja päästöttömät autot, minkä osalta keskeistä on näiden ajoneuvojen hinta suhteessa BKT/capita sekä kestävyys. SI korosti tarvetta kunnianhimoisille mutta realistisille tavoitteille. ES:n mukaan komission ehdotus huomioi tasapainoisella tavalla ilmasto- ja taloudelliset näkökohdat. CZ (+UK, IE, FR) korostivat, että asetus on merkittävä myös ilmanlaadun parantamiseksi. FI, SE, SI ottivat esille, että komissiosta keväällä 2017 tulossa oleva ehdotus raskaan kaluston päästöstandardeista on myös merkittävä osa kokonaisuutta liikenteen päästöjen vähentämiseksi.

Jäsenmaiden kommenttien jälkeen komissaari Canete totesi, että vuoden 2025 päästönormin avulla varmistetaan, että tarvittavat investoinnit käynnistyvät viipymättä, kun taas vuoden 2030 tavoite asettaa tulevaisuuden suunnan investoinneille. Komissaarin mukaan komission ehdottamat tavoitetasot ovat kunnianhimoiset, toimeenpantavat ja linjassa Pariisin sopimuksen kanssa. Tavoitteet on asetettu ottaen huomioon ilmastonäkökulmat sekä työllisyys- ja kuluttajavaikutukset. Komissio on taakanjakoehdotuksen yhteydessä arvioinut, että tieliikenteen päästöjä on vähennettävä 25 %:a vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteeseen pääsemiseksi komission ehdotus uusien henkilö- ja pakettiautojen päästövähennysstandardien osalta takaa 22 %:n ja tulevan raskaan kaluston

ehdotus 3 %:n päästövähennykset. Komissaarin mukaan mahdollinen ajoneuvoille asetettava 40 %:n vuoden 2030 päästövähennystavoite ei olisi kustannustehokkain vaihtoehto kun otetaan huomioon myös työllisyys- ja sosiaaliset vaikutukset.

h) Merenkulkua ja IMO:ta koskeva kehitys
= Komission tiedotusasia

Komissaari Canete totesi, että myös kansainvälisen merenkulun on osallistuttava viipymättä Pariisin sopimuksen tavoitteiden edellyttämien päästövähennyksien aikaansaamiseen. Siten kansainvälisen merenkulkujärjestö IMO:n huhtikuun kokous, jossa on tarkoitus päättää sektorin alustavasta päästövähennysstrategiasta, on hyvin merkittävä. Komissaarin mukaan neuvotteluissa kansainvälisen merenkulun päästövähennysstrategiasta EU:n tulisi tukea 70-100 % päästövähennyksiä vuoteen 2050 mennessä vuoden 2008 tasolta.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostettiin, että IMO:n tavoitteiden tulee olla linjassa ja tukea Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Tietyissä puheenvuoroissa muistutettiin, että IMO:ssa tehtävät päätökset toimeenpannaan globaalisti ja EU:n ei tule eristää itseään omilla päätöksillään. Muutamat jäsenmaat myös korostivat, että tässä vaiheessa neuvotteluja tulisi välttää esittämästä ristiriitaisia ehdotuksia, kuten kansainvälisen merenkulun päästöjen vähentämistä 100 %:lla.

i) YK:n ilmastosopimuksen 24. osapuolikonferenssi (COP 24, Katowice, 3.–14. joulukuuta 2018) (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)
= Puolan valtuuskunnan tiedotusasia

Puolan delegaatio informoi Puolassa Katowicessä 3.-14.12.2018 järjestettävästä ilmastosopimuksen osapuolikokouksesta (COP-24) todeten, että kokous on merkittävä Pariisin sopimuksen toimeenpanon kannalta. Sen lisäksi, että Katowicessä on tarkoitus hyväksyä Pariisin sopimuksen toimeenpanosäännöt, ilmastokokouksessa järjestetään myös Talanoa-vuoropuhelu, jossa tarkastellaan tilannetta suhteessa lämpötilatavoitteisiin. Komissaari Canete korosti, että Pariisin sopimus tarvitsee luotettavat läpinäkyvyyssäännöt ja Talanoa-vuoropuhelu tarjoaa arvokkaan mahdollisuuden arvioida osapuolien kollektiivista tilannetta suhteessa Pariisin sopimuksen lämpötilatavoitteisiin.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa tuettiin tavoitetta Pariisin sopimuksen sääntökirjan hyväksymisestä ja merkityksellisestä Talanoa-vuoropuhelusta osana Pariisin sopimuksen 5-vuotista kunnianhimonsykliä. Tietyt jäsenmaat (SI, SE, NL) korostivat, että Talanoa-vuoropuhelun lopputuloksena tulisi käynnistää keskustelu myös EU:n kunnianhimontason nostamisesta. Lisäksi muutamat jäsenmaat (DE, BE, SE, PT, LU, SI, DK, NL) kehottivat komissiota antamaan ehdotuksensa EU:n pitkän aikavälin päästövähennysstrategiaksi vuoden 2019 alussa.

Ministeri Dimov kiitti hyvästä keskustelusta ja toivotti kaikki ministerit tervetulleiksi Sofiaan 10.–11.4.2018

Suomen edustajat

Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat

Liitteet

Viite

Asiasanat	ilmasto- ja energiapaketti, kansainväliset sopimukset, kiertotalous, vieraslajit, ympäristö, IMO, tieliikenne
Hoitaa	**LVM, MMM, TEM, UM, YM**
Tiedoksi	ALR, EUE, LIIK, OKM, OM, PLM, SM, STM, TRAFI, TULLI, VM, VNK